

Nascuts per a ser donants

Xavier Duran

Hailsham, un col·legi d'elit amb personatges i condicions peculiars: una dona distant i de mirada glacial, a qui diuen la Madame i que es dedica a seleccionar i endur-se treballs artístics fets pels alumnes; nois i noies que mai no són visitats ni contactats per cap familiar; una tutora que es cansa d'amagar la veritat i els explica que mai no podran complir els seus somnis, perquè ells simplement seran donants d'òrgans; un futur completament planificat que sembla encuriosir-los més que preocupar-los. Aquesta és la darrera novel·la del britànic nascut al Japó Kazuo Ishiguro: *No em deixis mai*.

Una crítica en una revista científica la qualificava com la més acurada expressió d'inquietud moral pels avenços en ciències biomèdiques des d'*Un món feliç* d'Aldous Huxley –publicada a principi dels anys trenta–. L'estructura, l'estil, la trama són ben diferents, però a totes dues obres les uneix aquesta capacitat de cridar l'atenció i fer reflexionar a partir de la ficció. Ishiguro no dona gaires detalls del procés de creació d'uns éssers clònics destinats a donar òrgans. L'obra es basa a retratar com creixen aquests éssers.

I potser sorprendrà que els fets siguin força banals. Davant d'un futur tan programat i tan poc atractiu, les coses que semblen preocupar-los no s'aparten del que podria ocupar altres nens o joves de la seva edat: la desaparició d'una capsula de llapis o les bromes a un dels alumnes, d'enrabiades fàcils. En canvi, no hi ha desesper, ni tan sols desànim, pel futur a què se'ls ha destinat. Es diria que per als alumnes les coses banals són importants i allò que jutjaríem tan important és gairebé banal.

Això no significa que no intentin treure l'entrellat de la seva situació, que no es preguntin per què la Madame s'emporta les seves "obres d'art" o què ha volgut dir certa tutora amb una frase enigmàtica. Si en el món feliç de Huxley es produïen éssers humans programats per no qüestionar-se res, aquí sembla que sense cap tractament específic tots accepten el seu destí sense qüestionar-se gaires coses.

Ishiguro ha confessat en una entrevista que li costa situar reflexions al mig de la trama i que les sol deixar per al final. És bàsicament en els dos últims capítols on se'ns permet conèixer algunes claus de la història. I és aquí on se'ns revela per què era important demostrar sensibilitat artística o el perquè de les paraules o reaccions d'alguna tutora. Però també se'ns fa evident allò que l'autor ens vol dir. De la mateixa ma-

nera que ara es proposa la creació de granges d'animals genèticament modificats, perquè els seus òrgans puguin servir per a humans, Ishiguro planteja unes granges humanes que permeten solucionar la manca d'òrgans –passant al món real, només als Estats Units, unes 60.000 persones esperen el ronyó d'un donant per poder-se operar–.

I és aquí on l'aparent conformisme dels alumnes de Hailsham es fa més frapant i on remou la consciència. Trobem una societat que se salta raons morals per poder disposar de prou òrgans per guarir i un grup reduït que intenta donar un mínim d'humanitat a uns éssers amb un destí tan poc desitjable. Com diu un personatge, la societat els volia "darrere de

"En 'No em deixis mai', la seva darrera novel·la, Kazuo Ishiguro alerta sobre la necessitat d'alentir en ocasions el progrés i plantejar com volem que sigui realment el futur"

Kazuo Ishiguro.

Kazuo Ishiguro
Never Let Me Go

Be the author of
The Remains of the Day and When We Were Outliers

la cortina", sense preocupar-se de si era just que hi hagués éssers així predestinats. Un altre personatge confessava haver vist un món nou que s'acostava molt de pressa, més científic i més eficaç, però més implacable i més cruel. Ishiguro alerta sobre la necessitat d'alentir en ocasions el progrés i plantejar com volem que sigui realment el futur. A més de fer-nos veure que no tot allò tècnicament possible és desitjable, encara que sigui aparentment beneficiós per a la majoria de la població.